

Asia: VN/18505/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi

Kommentit esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista yleisesti

Kommentit yleisesti esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista

Business Finlandin näkökulmasta toimivat ja tietoturvalliset digitaalisen identiteetin ratkaisut ja vahva tunnistautumisen ovat edellytys julkisten ja yksityisten digipalveluiden kehittymiselle ja kasvulle. Suomen tulisi olla aktiivisesti vaikuttamassa eurooppalaisen lainsäädäntökehityksen ja digitaalisen identiteetin ratkaisujen kehittymiseen. Suomella ja suomalaisilla yrityksillä on kompetensseja ja olemassa olevia ratkaisuja, jotka nopeuttavat tarvittavaa kehitystä.

Kommentit digitaalisesta henkilöllisyydestä

Kotimaisen ratkaisun kehittäminen digitaalisen henkilöllisyydestä ja siihen liittyvien palveluiden osalta (myös ulkomaalaisten asiointiväline) samaan aikaan kun eurooppalainen eIDAS lainsäädäntökehitys yhtenäiselle identiteettilompakolle Euroopassa on kehitteillä, on sekä mahdollisuus että riski. Siksi eurooppalaiseen standardointiin vaikuttamiseen on panostettava rohkeasti. Suomen ratkaisun yhteensopivuus muiden Euroopan maiden kanssa on oleellinen viennin mahdollistaja. Vaikuttaminen tulisi tehdä yhdessä muiden samanmielisten digitaalisesti edistyneiden maiden kanssa.

Yli maanrajojen toimiva järjestelmä on tervetullut, jotta ihmiset voivat hoitaa asioita vinomaisten kanssa esim. ennen ko. maahan muuttamista. Usean maan järjestelmän yhdistäminen toiminnallisesti yhdeksi kokonaisuudeksi kasvattaa markkinaa ja lisää tehokkuutta, mutta se myös lisää kokonaisuuden monimutkaisuutta ja tuo mukaan uuden turvallisuusuhkatason. Sähköisen vahvan tunnistamisen menestymisen edellytys onkin, että sen on oltava ehdottoman turvallinen. Digitaalisen identiteetin markkinaehtoinen kehitys on erittäin kannatettava asia. Tässä kehityksessä määrittelyiden on oltava riittävän selkeitä ja rajapintojen aukottomia, jotta eri toimijoiden kehittämistä osaratkaisuista koostuva kokonaisuus muodostuu varmasti tietoturvalliseksi ja aukottomaksi. Esimerkiksi ei riitä, että digitaalinen järjestelmä kahdennetaan, vaan sille on oltava riippumaton varajärjestelmä (ei välttämättä tekninen, vaan prosessiin määritelty korvaava toimintatapa). Digitaalisen identiteetin toimintamalli ei saa myöskään olla liian monimutkainen, eikä

riippuvainen yksittäisestä teknisestä laitteesta, sen konnektiviteetista tai iästä (käyttäjärjestelmäversio tms. helposti vanhentuva ominaisuus.)

Toteutuksessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota ennakoivaan kyberturvallisuuteen, uhkiin valmistautumiseen, nopeaan toipumiseen ja resilienssiin jo suunnitteluvaiheessa. Kiertotalouden vaikutukset (laitteiden uudelleenkäyttö) tulisi myös huomioida.

Tietoturvan toteutumisessa ei tule luottaa vain sopimukseen ja ohjelmistojen toimittavien yritysten aktiivisuuteen ilmoittaa poikkeamista, vaan järjestelmän turvallisuuden seurantaan on kehitettävä tarpeeksi tiukka turvajärjestelmä, joko tekninen ja/ tai valvontaan ja tarkastuksiin perustuva. Järjestelmän toiminnan seuranta ja anomalioiden havaitseminen pitää rakentaa ratkaisuun sisään siten, että mahdollisiin vihamielisiin käyttöyrityksiin ja teknisiin häiriöihin reagoidaan välittömästi. Mieluummin hieman ylireagoitua kuin liian varovaisesti – kun vahinko on sattunut, sen korjaaminen voi olla jopa mahdotonta.

Järjestelmän ei tulisi rajoittaa, kuinka moneen laitteeseen käyttäjä voi digitaalisen identiteetin asentaa. Tämä on erityisen tärkeää juridisten henkilöiden, mutta myös luonnollisten henkilöiden osalta. Esineiden Internet tarjoaa lähes loputtomat mahdollisuudet hyödyntää digitaalista identiteettiä, jolloin lähes rajoittamaton laajennettavuus on välttämätön. Digitaalisen identiteetin poistamisprosessin tulee kattaa myös tilanteet, joissa henkilöllä ei ole enää pääsyä ko. laitteeseen, eikä myöskään esim. sen hallintointiin määritellyyn sähköpostiin, pankkitunnisteisiin, tms.

Digitaalisen identiteetin tulee olla tarpeeksi kustannustehokas ja mahdollistaa edullisemmat ja laajemmat julkiset palvelut. Malli, jossa identiteetti on maksullinen mutta hyödyntäminen olisi ilmaista (tavoite) tai vähintäänkin erittäin edullista tarjoaisi asiointipalveluiden operaattoreille kasvun mahdollisuuksia.

Kommentit ulkomaalaisen digitaalisesta asiointivälineestä

-

Kommentit luonnollisen henkilön tunnistusvälineestä

-

Kommentit ehdotetusta toimintamallista ja viranomaisten tehtävistä palveluiden tuottajina

Ehdotus tarjoaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia digitaalisten palveluiden kehittäjille ja niihin liittyvän suomalaisen osaamisen viemistä mm. Eurooppaan. Ulkomaalaisten osaajien houkuttelu Suomeen helpottuisi ja näiden mahdollisuudet saada suomalaisia palveluita käyttöönsä paranisivat. Yleiseurooppalainen digitaalinen identiteetti edistäisi myös matkailua maahamme. Digitaaliseen identiteettiin perustuvat viisumit ja esim. rokotustodistukset helpottaisivat rajavalvontaa. Eurooppalainen yhteensopivuus helpottaisi rajat ylittävää asiointia niin kansalaisille kuin elinkeinonharjoittajille, julkisten ja yksityisten palveluiden saatavuus paranisi.

Esitysluonnokseen sisältyvät säädösehdotukset ja niiden perustelut

Kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta sekä esitetystä sääntelystä yleisesti

Business Finland näkee lain voimaantulon 2023 alusta riskialttiina. Yritykset tarvitsevat aikaa toteutukseen ja eurooppalaisen yhteensopivuuden saavuttaminen vaatii standardointia.

Kommentit ehdotuksesta Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista annettavaksi laiksi

-

Kommentit ehdotuksesta digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta annettavaksi laiksi

-

Kommentit muuhun ehdotettavaan lainsäädäntöön

-

Kommentit henkilötietojen käsittelyä koskevista sääntelyratkaisuksista sekä tietosuojaa koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksen perustuslakia ja säätämisjärjestystä koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksessä esitetystä alustavasta kilpailuoikeudellisesta arviosta

-

Kommentit muista esitykseen ja sen valmisteluun liittyvistä oikeudellisista kysymyksistä

-

Vaikutusten arviointi

Kommentit vaikutusten arvioinnista yleisesti

-

Kommentit taloudellisista vaikutuksista

-

Kommentit vaikutuksista viranomaisten toimintaan

-

Kommentit muista yhteiskunnallisista vaikutuksista ja ympäristövaikutuksista

-

Millaisia vaikutuksia ehdotetulla sääntelyllä olisi oman organisaationne tai toimialanne näkökulmasta?

-

Kohdennetut kysymykset vaikutusten arvioinnin tarkentamiseksi jatkovalmistelun aikana (lausunnonantaja voi valita itselleen soveltuvat teemat)

Julkishallinnon toimijoita pyydetään arvioimaan, millaisia määräraha-vaikutuksia (esimerkiksi järjestelmäkustannuksia tai henkilöstökustannuksia) esitetyllä lainsäädännöllä ja ratkaisulla arvioidaan olevan organisaatiossa sekä ottamaan kantaa ovatko muutokset hoidettavissa nykyisten määrärahojen puitteissa vai vaativatko ne lisämäärärahoja.

-

Kiellettyä valtiontukea ja kilpailuneutraliteettia koskevia kysymyksiä on käsitelty valmistelun aikana, mutta näitä kysymyksiä ei ole kyetty arvioimaan tyhjentävästi. Miten arvioisitte näitä kysymyksiä ja miltä osin esitettyä arviota olisi erityisesti tarkennettava? Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksilla olevan kilpailulle sekä olemassa olevien että tulevaisuudessa kehittyvien palveluiden näkökulmasta?

-

Vastaavatko suunnitellut ratkaisut asiointipalveluiden tarpeeseen?

-

Miten arvioitte ehdotusten vaikuttavan tunnistuksen hyödyntäjien toimintaan, esimerkiksi asiointipalveluiden tarjoajiin? Onko ehdotuksella vaikutuksia esimerkiksi sähköisen tunnistamisen käyttöön, liiketoiminnan kannattavuuteen tai investointien tarpeeseen?

-

Millaisia teknisiä toteutuksia tai hankintoja digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen hyödyntäminen osaltanne tai toimialallanne edellyttäisi sähköisessä ja/tai käyntiasioinnissa? Miten tämä vertautuu tunnistuspalveluiden ostoon luottamusverkoston toimijoilta?

-

Mitä vaikutuksia digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen tarjoamisella yksityisen sektorin käyttöön on nykyiseen tunnistuspalveluiden hankintaan luottamusverkoston palveluntarjoajilta?

-

Onko esityksellä vaikutuksia uusien yksityisen sektorin tunnistusvälineiden tai -palveluiden tarjonnan syntymiseen luottamusverkostossa tai sen ulkopuolella?

-

Millä tavoin arvioitte esitettyjen ratkaisujen vaikuttavan nykyisten vahvan sähköisen tunnistamisen palveluntarjoajien liiketoimintaan? Onko tähän vaikutusta sillä, missä määrin ja kuinka kauan palveluntarjoajille maksettaisiin tunnistustapahtumista julkisen sektorin palveluihin tai sillä, onko digitaalinen henkilöllisyystodistus luottamusverkostotoimijoiden hyödynnettävissä maksutta?

Millä tavoin arvioitte ehdotusten vaikuttavan ulkomaisiin yrityksiin ja asiointipalveluihin?

-

Miten esitetyt ratkaisut ja ehdotettava sääntely vastaavat erityisryhmien tarpeisiin erilaisissa asiointitilanteissa? Onko yhdenvertaisuus otettu riittävästi huomioon?

-

Arvioitteko, että hankkeessa esitetty ratkaisu parantaa alle 15-vuotiaiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin? Mahdollistavatko ratkaisut sen, että asiointipalvelut voivat halutessaan huomioida palvelussaan henkilön iän? Onko alaikäisten asiointimahdollisuuksien mahdollisella laajenemisella vaikutuksia asiointipalveluiden tuottamiseen?

-

Millä tavoin arvioitte, että esitys vaikuttaa ulkomaalaisten henkilöiden mahdollisuuksiin käyttää asiointipalveluita Suomessa tai ennen maahan saapumista? Millaisia vaikutuksia esityksellä on työntekijöiden liikkuvuuteen?

-

Onko tietoturvallisuutta ja tietosuojaa koskevat kysymykset mielestänne otettu riittävästi huomioon esitetyissä ratkaisuihin ja ehdotetussa sääntelyssä?

-

Muut kommentit

Teija Lahti-Nuutila

Executive Director

Arto Pussinen

Senior Director

Kirsi Kokko

Head of Digital trust Finland

Tiina Nurmi

Ecosystem Lead

Business Finland

etunimi.sukunimi (at) businessfinland.fi

Lahti-Nuuttila Teija
Innovaatiorahoituskeskus Business Finland

Mustonen Maria
Business Finland Oy - Network Services